

VOORAL SUPERMARKT SPINT GAREN BIJ UITBREIDING ZONDAGOPENSTELLING

Een voorschot op de evaluatie van de gewijzigde winkeltijdenwet

Mei 2016

KOOPZONDAG

Postbus 1045 6801 BA Arnhem www.loesje.nl

**MOET JE JE DAGJE
ONTHAASTEN
TOCH NOG OP EEN
ANDERE DAG
PLANNEN**

Loesje

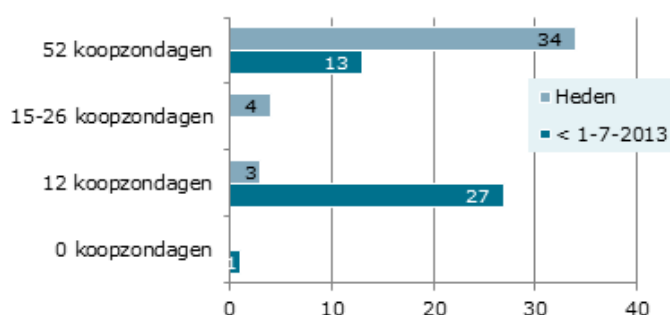
Bij de behandeling van de Winkeltijdenwet 2013 zegde minister Kamp toe om in 2016 de effecten van de ruimere openstellingsmogelijkheden op zondag te evalueren. Die evaluatie wordt nog voor de zomer verwacht. Wij nemen -op basis van eigen onderzoek en een recente consumentenpeiling- een voorschot op de evaluatie. Onze conclusies? De toegenomen zondagsopenstelling heeft het winkelgedrag niet radicaal veranderd (zondag blijft een (uit-)rustdag), maar er zijn in het winkellandschap wel winnaars en verliezers aan te wijzen.

Openstelling snel uitgebreid

In de afgelopen jaren is de oriëntatie op de zondag als winkeldag ontegenzeggelijk toegenomen. Zo ging in 2010 in Oost-Nederland zeven procent van de huishoudens minimaal eens per maand op zondag winkelen; in 2015 bleek dat verdubbeld tot 14 procent¹. De zondagomzet van supermarkten groeide in 2015 met 21% ten opzichte van 2014².

De toegenomen belangstelling ligt voor een deel in het verlengde van het (sterk) toegenomen aanbod op zondag. Vóór de wetswijziging in 2013 kenden 13 van de 41 grootste Nederlandse gemeenten 52 koopzondagen per jaar (via een beroep op de 'toerisme-regeling'). Begin 2016 was het voor winkels in 34 van de 41 grootste gemeenten mogelijk om iedere zondag open te gaan. In zeven gemeenten was op dat moment een beperkt aantal koopzondagen ingesteld, variërend van 12 tot 26 koopzondagen.

koopzondagenbeleid van de G4 en G32-gemeenten

Bron: I&O Research, Analyse gemeentelijke winkeltijdenverordeningen

¹ I&O Research (2010, 2015): Koopstromenonderzoek Oost-Nederland

² <http://www.gfk.com/nl/insights/press-release/zondagomzet-supermarkten-stijgt-met-ruim-20-in-2015/>

In de praktijk zijn (lang) niet alle winkels open op de zondagen dat ze open mogen gaan. Een deel van de (vaak kleinere) winkeliers blijft sowieso dicht. Supermarkten die open mogen, maken daar vaak wel maximaal gebruik van. Inmiddels geldt dat ook voor de budgetsupers die in eerste instantie nog terughoudend waren. Ook bouwmarkten, grootschalige elektronicazaken en tuincentra (in het seizoen) willen meestal graag open. Bij de overige winkels zijn filiaalbedrijven en franchisebedrijven in het modesegment relatief vaak open. Verder is duidelijk dat centrumwinkels vaker open zijn dan meer perifere winkels (uitgezonderd de supermarkten). Met andere woorden: voor sommige winkels loont het om op zondag open te zijn en voor anderen veel minder. Een deel van de winkeliers ten slotte kiest voor deelname aan een beperkt aantal collectief gepromote koopzondagen. Zo mogen winkels in Leeuwarden iedere zondag open, maar kiezen zij voor twaalf 'zinderende zondagen'.

Supermarkten profiteren het meest

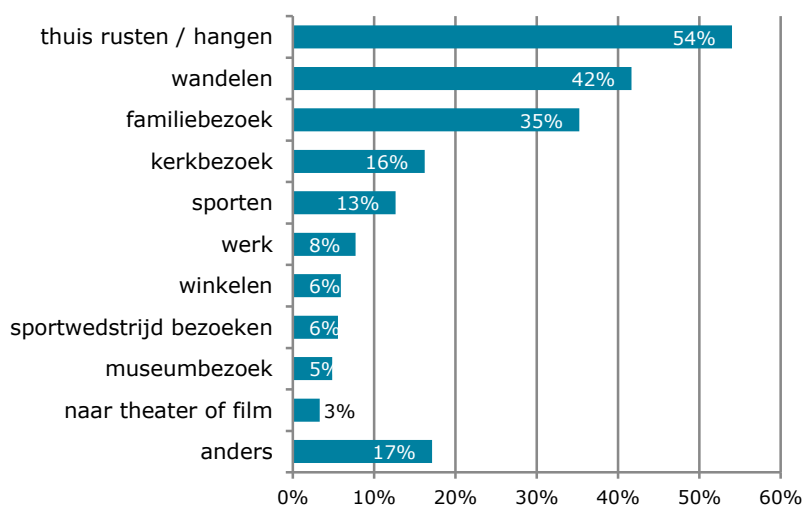
Economisch gezien profiteren vooral de supermarkten met hun dagelijks aanbod van de extra openingsmogelijkheden in een markt waarbij Nederlanders steeds meer uitgeven aan dagelijkse goederen. Wat het niet-dagelijkse aanbod betreft (waaraan Nederlanders juist minder zijn gaan uitgeven), lijkt het zondagsprofijt sterk afhankelijk van de doelgroep. Winkels die toeloop hebben van jongeren, tweeverdieners en toeristen profiteren het meest van de zondagopenstelling. Andere winkels draaien minder omdat ze of niet open zijn en hun concurrenten wel, of doordat ze extra personeel moeten betalen bij een bescheiden omzetstijging.

Het 'succes' van de zondagopenstelling heeft voor de niet-supermarkten overigens geleid tot een afname van aanloop op maandag en op de koopavond. Een andere keerzijde van de zondagopenstelling, toename van overlast voor omwonenden (vooral parkeren, laden en lossen zijn veelal gereguleerd), lijkt in de praktijk kleiner dan vooraf 'gevreesd'.

Zondag blijft (uit-)rustdag

Als we Nederlanders vragen wat de belangrijkste activiteiten zijn op zondag, dan eindigt winkelen op een zevende plaats. Thuis rusten of een beetje hangen, wandelen, familiebezoek, kerkbezoek en sport scoren hoger.

Wat zijn voor u de belangrijkste activiteiten op zondag? (meerdere antwoorden mogelijk)

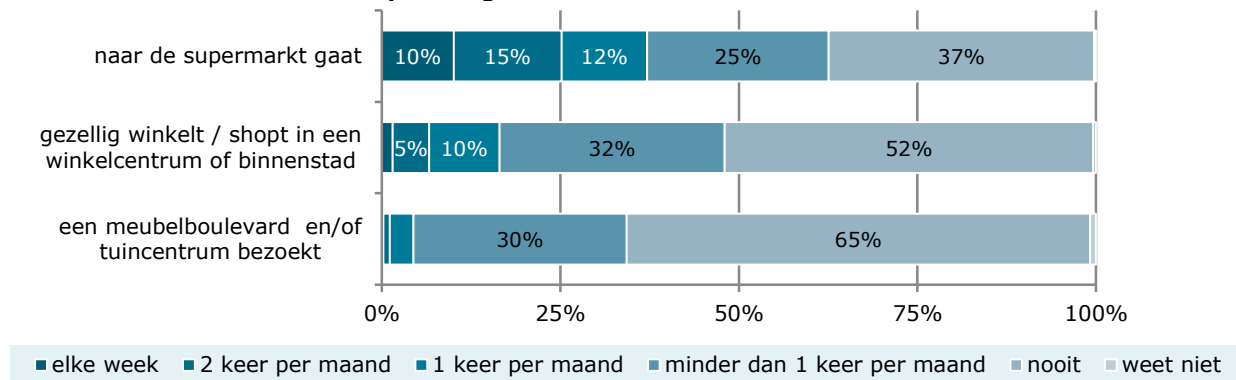

Bron: I&O Research, Peiling Zondagsactiviteiten, april 2016

Winkelen is dus lang niet de belangrijkste activiteit, maar voor een deel van de Nederlanders inmiddels wel een vast onderdeel van de zondag. Ruim een derde van de Nederlanders (37%) gaat

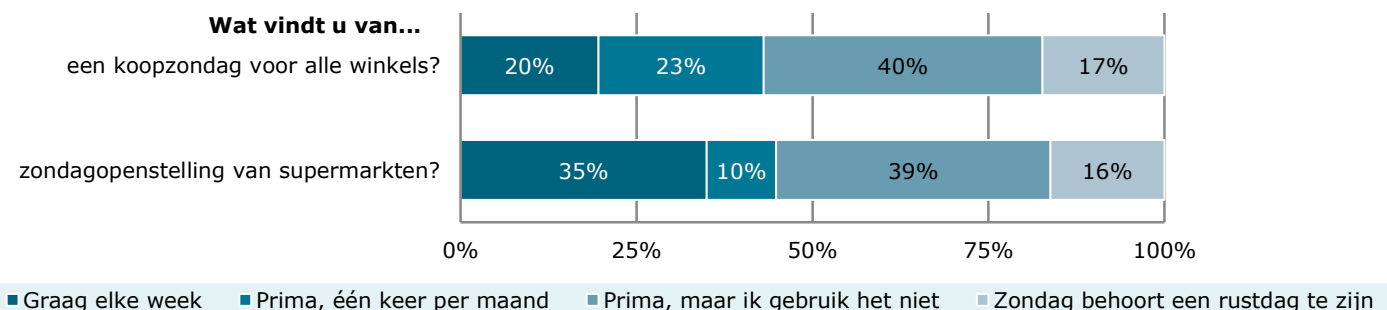
minimaal eens per maand op zondag naar de supermarkt, één op tien gaat zelfs elke zondag. Eén op de zes (16%) winkelt/shopt minimaal eens per maand op zondag. De meubelboulevard en/of het tuincentrum trekken op zondag een relatief veel kleinere groep frequente bezoekers. Overigens blijkt uit ons onderzoek dat – met uitzondering van de supermarkt –meer dan de helft van de Nederlanders op zondag helemaal niet gaat winkelen.

Hoe vaak komt het voor dat u op zondag...

Bron: I&O Research, Peiling Zondagsactiviteiten, april 2016

Wekelijkse zondagopenstelling van supermarkten kan dan ook op meer actieve steun rekenen dan een wekelijkse zondagopenstelling van *alle* winkels. Vier op tien ondervraagden vindt het overigens prima dat de winkels open zijn, maar maakt er zelf geen gebruik van. Ongeveer één op de zes vindt dat de zondag een rustdag is en dat zondagopenstelling daar niet bij past, dit geldt zowel voor de supermarkt (16%), als alle andere winkels (17%).

Bron: I&O Research, Peiling Zondagsactiviteiten, april 2016

Nog geen ontwrichtende effecten, maar toch.....

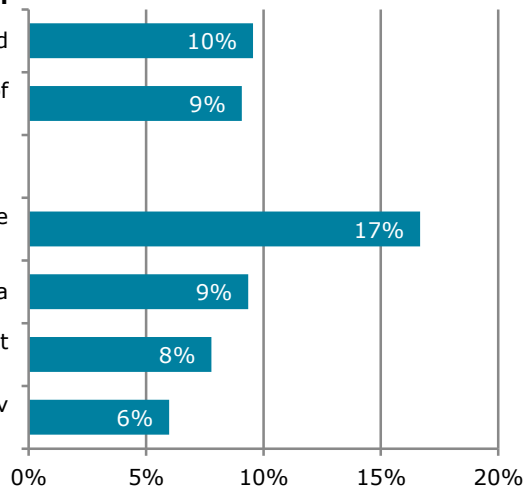
Nederlanders hebben hun winkelgedrag nog niet radicaal veranderd door de verruimde zondagopenstelling. Maar er zijn natuurlijk wel effecten zoals verschoven bestedingen (van de zaterdag of andere dagen in de week naar de zondag), en verschuivingen tussen typen winkels en branches. Dit effect is nog het sterkst voor de supermarkt: van de Nederlanders die op zondag winkelt zegt één op de zes daardoor minder op andere dagen de dagelijkse boodschappen te doen. Voor 9% van de mensen die op zondag boodschappen doen heeft dat effect op hun bezoek aan afhaalhoreca. 8% van de 'zondagsboodschappers' geeft aan minder bij versspeciaalzaken te kopen.

Omdat ik gezellig winkel of shop op zondag...

Is mijn tijdsbesteding op de zondag veranderd
Ga ik minder vaak op zaterdag winkelen of shoppen

Omdat ik zondag naar supermarkt ga...

Koop ik minder op andere dagen in de supermarkt
Bezoek ik minder vaak op zondag afhaalhoreca
Ga ik op zondag naar een andere supermarkt dan door de week
Geef ik minder uit bij versspeciaalzaken (bv bakker, slager, kaaswinkel)

Bron: I&O Research, Peiling Zondagsactiviteiten, april 2016

Verantwoording Korte peiling zondagsactiviteiten in I&O Research Panel

Ruim 3.000 Nederlanders in het I&O Research Panel hebben in maart/april 2016 meegedaan aan een inventariserend onderzoek naar zondagsactiviteiten. Het I&O Research Panel heeft circa 20.000 leden. De panelleden zijn geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven. Zij krijgen geen financiële vergoeding voor hun aanmelding voor of medewerking aan dit onderzoek. Het I&O Research Panel is ISO 26362 gecertificeerd. Met het panel biedt I&O Research aan overheden, bedrijven en instellingen de mogelijkheid voor betrouwbaar en betaalbaar onderzoek.

Thijs Lenderink (t.lenderink@ioresearch.nl)

Ester Hilhorst (e.hilhorst@ioresearch.nl)